

Kurs:Handledning 100p

Handledarkurs

Studiehandledning

Namn: _____

Uppläggnig av studierna i samband med distans och flex.

Träff 1. Presentation av kursen och uppläggnig

Träff 2. Introduktion av studieområdet 1

Däremellan arbetar den studerande med uppgifterna och mailar in dem.

Träff 3: Uppföljning av studieområde 1 och introduktion av studieområde 2

Däremellan arbetar den studerande med uppgifterna och mailar in dem.

Träff 4: Uppföljning av studieområde 2 och introduktion av studieområde 3.

Däremellan arbetar den studerande med uppgifter och ett fördjupningsarbete och mailar in detta.

Träff 5: Uppföljning av fördjupningsarbetet och avslutning av kursen

Studiehandledning: *Kurs Handledning*

Handledning är en pedagogisk verksamhet som förekommer i många olika sammanhang. Det kan ske praktiskt i samband med att man studerar och gör yrkespraktik. Det kan också ske i en arbetsgrupp för att lösa olika uppgifter och komma vidare i arbetet. Handledning kan innebära att man lär sig nya arbetsuppgifter och det finns dessutom handledning för att förbättra relationerna i en arbetsgrupp och öka gruppens sätt att fungera tillsammans.

En helt annan form av handledning är när en personal handleder en vårdtagare.

Vad som är gemensamt för all handledning är att det är fråga om en läroprocess, där man utvecklar olika former av kunskap.

Hur man praktiskt hanterar handledning, kan beskrivas i två modeller med olika fokus:

1. Lärlingsmodellen: handledaren är aktiv, går före och visar (mästare – lärling)
2. Handledning med reflektion: handledaren är mer avvaktande och uppmuntrar den handledde att fundera, resonera, ställa frågor och försöka lösa praktiska arbetsuppgifter

Som handledare är följande frågeställningar viktiga att ha funderat igenom: Vem är jag själv?, Hur ser min människosyn ut?, Vilka är mina egna erfarenheter av handledning?, Hur fungerar jag själv i olika situationer?

Handledarkursen har sitt fokus på praktikhandledning av elever inom yrkesområdet vård- och omsorgsarbete.

OMV1206 -Handledning

100 poäng inrättad 2000-07 SKOLFS: 2000:99

Mål

Mål för kursen

Kursen skall ge kunskap om handledning som kunskapsutvecklande process inom vård och omsorg. Kursen skall ge kunskap om några former av och avsikter med handledning. Kursen skall ge kunskap om hur praktik och teori tillsammans kan ge ny insikt och förståelse när systematiskt stöd för eftertanke ges. Dessutom skall kursen ge möjlighet att pröva på handledning i någon form.

Mål som eleverna skall ha uppnått efter avslutad kurs

Eleven skall
ha viss erfarenhet av handledning

förstå handledning som pedagogisk process och innebörden av teorier om och modeller för handledning

kunna utveckla olika pedagogiska lösningar på praktiska problem med syfte att gagna enskild mottagare av vård och omsorg.

Betygskriterier

Kriterier för betyget Godkänt

Eleven beskriver teorier om och modeller för pedagogisk handledning.
Eleven ger exempel på och diskuterar pedagogisk handledning relaterad till vård och omsorg.
Eleven medverkar med visst stöd i olika handledningssituationer samt föreslår pedagogiska lösningar.
Eleven resonerar om hur insikt, förståelse och kunskap kan skapas genom pedagogisk handledning.

Kriterier för betyget Väl godkänt

Eleven jämför och reflekterar över olika handledningsmodeller och diskuterar deras relevans i olika situationer.
Eleven diskuterar hur insikt och förståelse bildas utifrån kunskaper om och erfarenhet av handledning.

Kriteriet för betyget Mycket väl godkänt

Eleven diskuterar och prövar alternativa lösningar i vård- och omsorgsarbete med stöd av teoretisk kunskap och egen erfarenhet av handledning.

Handledarkursen är upplagd i tre studieområden:

Studieområde 1

Mål: ha viss erfarenhet av handledning

- Vad är elevhandledning och i vilka sammanhang används handledning?
- Handledarrollen
- Handledning i praktiken
- Genomgång av kursen Vård- och omsorgsarbete

Studieområde 2

Mål: förstå handledning som pedagogisk process och innebörden av teorier om och modeller för handledning

- Samtalets betydelse i handledning – Vad är viktigt att tänka på?
- Olika former av kunskap
- Handledningsmodeller
- Yrkesrollen
- Genomgång av Kurserna Omvårdnad och Social Omsorg

Studieområde 3

Mål: kunna utveckla olika pedagogiska lösningar på praktiska problem med syfte att gagna enskild mottagare av vård och omsorg.

- Att arbeta i grupp
 - Grupputveckling, roller, ledarskap
 - Samarbete, konflikter och konfliktlösning
- Ett fördjupningsarbete (muntligt och skriftligt arbete):
”Förutsättningar för att bli en bra handledare”alternativt
”Hur kan jag/vi lägga upp handledararbetet på min avdelning/arbetsplats”.
Arbetet ligger också till grund för betygssättning i handledarkursen omfattande 100 studiepoäng

Praktisk uppläggning:

Studiematerial är boken ”Handledning i vård och omsorg ” av Blohm, Andersson, Andersson. 2007. Bonniers.

Arbetet sker med både skriftliga uppgifter och reflektioner samt muntliga uppföljningar och seminarier i en planering skola och studerande.

Studieområde 1

Mål: ha viss erfarenhet av handledning

Vad är handledning och i vilka sammanhang används handledning?

Uppgift 1:

- Varför och i vilka sammanhang är handledning användbart inom vård och omsorg?
- Reflektera kring dina egna erfarenheter av handledning.
- Har du själv varit handledare?
- Hur upplevde du det? Vad var viktigt svårt, spännande, utmanande?

Studiehänvisning: kap. 1, 2

Handledarrollen

Uppgift 2:

- Diskutera vad som är viktigt för att handledningsrollen ska fungera. Utgå från egna exempel som studerande och personal.
- Berätta om situationer som du har mött som handledare och/eller som du funderar på hur de kan mötas av dig som blivande handledare ex. situationer med tystnad, passivitet, kritik, känslor från praktikantens sida.
- Hur kan du använda arbetskamrater, arbetsledare och kontaktlärare som stöd i din praktiska handledning?

Studiehänvisning: kap. 3

Handledning i praktiken

Uppgift 3:

- Hur ser mina dagliga arbetsuppgifter ut?
- Hur kan jag visa arbetsuppgifterna för en elev?
- Vilka arbetsuppgifter kan jag låta eleven försöka klara av och när under handledningsperioden?
- Hur ser skolans/kursplanens mål ut för praktiken?
- Bedömning av eleven – Se och diskutera Tolonens modell och andra bedömningskriterier

Studiehänvisning: kap. 9

Kursen : Vård och omsorgskunskap

Uppgift 4:

Gå igenom målen för kursen, försök anknyta praktiskt till en dag på praktikarbetsplatsen

Studiehänvisning: Kursmålen

Studieområde 2

Mål: :förstå handledning som pedagogisk process och innebörden av teorier om och modeller för handledning

Samtalets betydelse i handledning – Vad är viktigt att tänka på?

Uppgift 1:

- Skriv ner en egen checklista vad som är viktigt att tänka på i ett samtal. Vilka vanliga fallgropar kan man hamna i? Ge egna exempel på bra och mindre bra samtal.
- Diskutera begreppet empati. Ge konkreta egna upplevelser av empati och brist på empati.
- Vad innebär bekräftelse för dig? Hur känns det att bli och inte bli bekräftad? Ge exempel på hur du bekräftar andra.
- Diskutera det svåra samtalet. Reflektera kring positiv inställning, förståelse och äkthet.
- Träna dig på att bli en aktiv lyssnare

Studiehänvisning: kap. 6 (+ ev. kap 4)

Olika former av kunskap

- Faktakunskap
- Förståelsekunskap
- Färdighetskunskap
- Förtrogenhetskunskap

Uppgift 2:

- Formulera för dig själv de olika typerna av kunskap. Ge ett eget exempel där de olika kunskapsformerna finns med. Försök också att besvara vad tyst kunskap är?

Studiehänvisning: kap. 7

Handledningsmodeller

- lärlingsmodellen
- handledning med reflektion

Uppgift 3:

- Vilka är fördelarna och nackdelarna med de båda modellerna?
- Vilken modell känner du dig själv mest förtrogen med?
- Är det möjligt att använda sig av båda handledningsmodellerna i sin praktiska handledning?
- Hur kan reflektion gå till? Försök att hitta en reflektionsmodell som fogar samman erfarenhetsbaserad kunskap med teoretisk kunskap.

Studiehänvisning: kap. 2

Kurserna: Omvårdnad och Social Omsorg

Uppgift 4:

- Gå igenom och diskutera målen för dessa kurser, Hur kan de anknytas till praktikarbetsplatsen?

Studiehänvisning: Kursmålen

Studieområde 3

Mål: : kunna utveckla olika pedagogiska lösningar på praktiska problem med syfte att gagna enskild mottagare av vård och omsorg.

Organisation och ledarskap

- grupper och grupputveckling
- roller och ledarskap
- samarbete, konflikter och konfliktlösning

Uppgift 1:

Reflektera kring ovanstående begrepp. Dessa har betydelse i hur relationerna på en arbetsplats fungerar och hur jag själv kommer att fungera där.

Studiehänvisning: kap. 4

Slutuppgift med anknytning till den egna arbetsplatsen

-Utforma ett skriftligt arbete: *”Förutsättningar för att bli en bra handledare”* *alternativt*
”Hur kan jag/vi lägga upp handledararbetet på min avdelning/arbetsplats”.

En uppgift som du har användning för i ditt kommande arbete som handledare. Här väver du in kunskaper du fått under kursens gång. I arbetet bör du ha med och reflektera kring följande punkter:

- hur förbereder du handledningen?
- hur presenterar du arbetsplatsen?
- hur skapar du en relation med den studerande?
- olika former för handledning
- olika faser i handledningen: beroende, tillit – härmning, identifikation – pröva egna vägar - frigörelse
- tid och plats och övriga ramar för handledningen

Arbetet introduceras och en genomgång av dispositionen för en skriftlig rapport görs.

Handledning sker under arbetets gång utifrån den studerandes behov.

Arbetet görs individuellt eller i grupp.

Uppföljning sker muntligt i seminarieform.

Arbetet används för betygssättning av handledarkursen på 100 studiepoäng.

Studiehänvisning: Kap. 8, 9, 10, bilagor samt stencilmaterial

Bilagor:

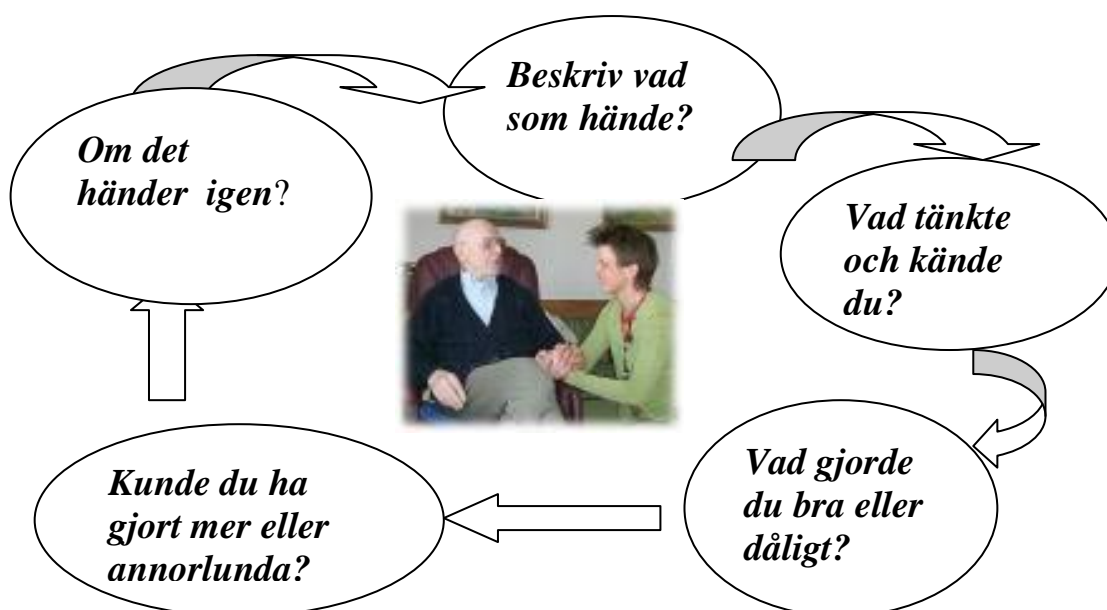
Modell för uppföljning och reflektion

Dagbok/Loggbok

att arbeta med under praktikperioden:

- * som hjälp för att reflektera över det dagliga vård-och omsorgsarbetet
- * ger möjlighet att samla exempel på konkreta situationer, som kan användas som utgångspunkt vid samtal (elev - handledare – kontaktlärare)
(Reflektionscykel enligt Gibbs)

**Vad ser jag?
Vad tänker jag?
Vad känner jag?
Vad gör jag?**

Handledaren Arbetsuppgifter

Som underlag för att samtala med eleven är att kunna beskriva vad arbetsuppgifterna vanligen består av. Här nedan finns några infallsvinklar:

En arbetsdag: att beskriva hur en arbetsdag ser ut och vad som kan vara viktigt att tänka på när jag utför mitt arbete

Grundläggande vård och omsorgsuppgifter

Ge akt på vård och omsorgstagarna utifrån:

Fysiska behov: (sömn, vila aktivitet, vakenhet ,hud, kost, vätska, uttömning)

Psykiska behov:(känslor, bekräftelse, självförverkligande)

Sociala behov:(kommunikation, relationer, arbete, boende)

Andliga/kulturella behov: (existensiella frågor, livsstil, fritidsaktiviteter)

Bemötandet

Hur använder jag mig själv i mötet? Hur kan mitt bemötandet ändras utifrån vårdtagaren? Hur klarar jag det svåra mötet (kris, förvirring, psykisk störning)?

Uppmärksamhet

Grundläggande frågor att ställa till sig själv:

Vad ser jag?

Vad och Hur gör jag?

Varför gör jag det?

Vad och hur dokumenterar jag?

Hur använder jag utrustningen på rätt sätt?

Handledaren

Samtal

Samtalet med eleven

Det är viktigt att du som handledare har tid – bra att lägga upp någon/några samtalstider/vecka
Att ha en lugn, avskild plats för samtal är viktigt
Ha kursmålen för den aktuella kursen tillgängliga
Utgå från elevens arbete och frågor under dagen/veckan
Försök att hitta exempel på situationer och moment där det praktiska kunnandet blir tydligt
Koppla till kursmålen och till APU-uppgiften
Var tydlig med vad som förväntas / krävs av eleven

Samtal elev-handledare-lärare

För ett givande samtal skall kunna ske behövs tillräckligt med tid och en lugn plats.
Det är bra om handledaren och eleven dokumenterat och pratat om situationer och moment som man upplevt från det praktiska arbetet.
Samtalet skall beskriva hur eleven har visat sin kunskap och utvecklats under praktiken.
Formen för samtalen bör vara öppen och utforskande – inget förhör.
Vid slutet av samtalet görs en sammanfattning, så att det blir tydligt för eleven hur han/hon klarar APU:n, vad eleven har för starka sidor och vad som behöver utvecklas ytterligare.

Samtalstips

För att få igång ett bra samtal är det viktigt att ställa frågor som öppnar upp samtalet.
Här följer några exempel:

Beskriv....?

Berätta...?

Vad tänkte du på när...?

Hur kändes det att....?

Hur uppfattade du?

Vad skulle hända om....?

Vilka kan orsakerna vara....?

Vilka blir konsekvenserna om.....?

Vilka samband ser du.....?

Hur ställer du dig till....?

Vilka slutsatser drar du av.....?

Hur kan man veta....?

Vilken är din roll i det som hände...?

Hur gick du tillväga....?

Vilken inställning har du till.....?

Att träna på att lyssna aktivt till både det som sägs och det som inte sägs är viktigt i ett samtal.
Likaså att vara observant på kroppsspråket.